

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voor het jaar 2003 te wijzigen.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(Maria J.A. van der Hoeven)

B. TOELICHTING OP DE SUPPLETORE BEGROTING

1. Algemene toelichting

1.1. Inleiding

In de 1e suppletore begroting van OCenW wordt een verdere uitwerking gegeven van de effecten van de besluiten van het Kabinet over de Voorjaarsnota voor het begrotingshoofdstuk van OCenW. Als gevolg van de besluitvorming wordt in de OCenW-begroting in 2003 een uitgavenpeil van ruim € 25,3 miljard geraamd.

Deze toelichting bij de 1e suppletore begroting is als volgt opgebouwd:

- Wijzigingen in de begroting 2003 (paragraaf 1.2.);
- Wijzigingen in de onderwijsdeelname (paragraaf 1.3.);
- Uitdeling van de loon- en prijsbijstelling (paragraaf 1.4.);
- Kwaliteitsslag en taakafstoting OCenW (paragraaf 1.5.).

Daarna volgt een overzicht van de wijzigingen in de OCenW-begroting per artikel.

1.2. Wijzigingen in de begroting 2003

In de 1e suppletore begroting 2003 is per saldo een meevaller van € 18,7 miljoen verwerkt. Het saldo van meevallers en tegenvallers is opgebouwd volgens de mutaties in de onderstaande tabel. Na de tabel volgt een verdere toelichting.

Meevallers en tegenvallers binnen de OCenW begroting (x € 1 miljoen)	2003
Verrekening Zwangerschapsregeling in het primair onderwijs	9,4
Gemiddelde personele lasten in het primair onderwijs	-19,6
Personele formatie in het primair onderwijs	-10,2
Afkoop Rijksgebouwendienst	-10,0
Eindejaarsmarge 2002	70,7
Kasschuiven uit 2002	-16,7
Overige mutaties	-4,9
Totaal meevallers en tegenvallers binnen de OCenW begroting	18,7

Verrekening zwangerschapsregeling in het primair onderwijs

Het verrekenen van de door de scholen ten onrechte bij OCenW gedeclareerde zwangerschapvergoeding (in plaats van bij de uitvoeringsinstantie) in 2002 viel € 9,4 miljoen lager uit dan hetgeen daarvoor in de begroting 2002 was opgenomen. Hierover is in de Financiële Verantwoording 2001 een toelichting gegeven. Naar verwachting kunnen deze bedragen dit jaar alsnog in het kader van de Aanvraag vaststelling rijksvergoeding 2002 worden verrekend. De ontvangsten in 2003 kunnen met deze bedragen worden verhoogd.

Gemiddelde Personele Lasten in het primair onderwijs

De sector primair onderwijs wordt bekostigd op declaratiebasis. Uit de realisatiecijfers over 2002 blijkt een meerjarig tekort van € 19,6 miljoen op de personele kosten. Dit bedrag is opgebouwd uit:

- Een verwacht overschot op de incidentele loonontwikkeling (dit hangt samen met de samenstelling van het personeelsbestand);
- Een tekort omdat het onderwijspersoneel sneller hogere salarisschalen, of stappen daarbinnen, kan bereiken (inkorten carrièrepatronen);

- Een toename van het gebruik van een regeling ter bevordering van de arbeidsdeelname van oudere werknemers (BAPO-regeling);
- De doorwerking van de hogere werkgeverslasten in 2002 en hogere Gemiddelde Personele Lasten (met name salarismaatregelen die duurder uitpakken dan bij de CAO 2001-2002 is geraamd).

Personele formatie in het primair onderwijs

De uitgaven bij de personele formatie in het primair onderwijs worden met € 10,2 miljoen verhoogd. Het betreft onder meer wijzigingen in de toeslag voor kleine scholen en de kosten voor aanvullend beleid bij de expertisecentra.

Afkoop Rijksgebouwendienst

Deze kosten houden verband met de verhuizing van OCenW naar de Hoftoren. Er is zicht op een nieuwe huurder van het huidige pand. Om dit pand voor de nieuwe huurder geschikt te maken dient het gebouw aangepast te worden. OCenW draagt € 10,0 miljoen bij aan de verbouwing.

Eindejaarsmarge 2002

In het kader van de eindejaarssystematiek is het overschot op de begroting 2002 van € 70,7 miljoen toegevoegd aan de begroting 2003.

Kasschuiven uit 2002

Een deel van de eindejaarsmarge is ingezet voor een aantal intertemporele compensaties of kasschuiven (ESF, verkoop onroerend goed, bijdragen Belvédère van andere departementen, ALL project, apparaatuitgaven en Hoftoren) van 2002 naar 2003. Het betreft een aantal onvermijdelijke uitgaven in 2003 van per saldo € 16,7 miljoen. Zie ook de navolgende tabel.

Kasschuiven uit 2002 (x € 1 miljoen)	2002	2003
ESF	-3,8	3,8
ALL project	-0,8	0,8
Verkoop Onroerend Goed	-2,8	2,8
Bijdragen Belvédère van andere departementen	-3,0	3,0
Apparaatskosten	-2,8	2,8
Hoftoren	-3,5	3,5
Totaal kasschuiven uit 2002	-16,7	16,7

Overige mutaties

In deze suppletore begroting zijn een aantal kleine mutaties opgenomen van per saldo € 4,9 miljoen.

Intensiveringen en ombuigingen binnen de OCenW begroting

In de 1e suppletore begroting 2003 is per saldo een (uitgaven)verhoging of intensivering van € 628,8 miljoen opgenomen. Het saldo van intensiveringen en ombuigingen is opgebouwd volgens de mutaties in de onderstaande tabel. Na de tabel volgt de toelichting per mutatie.

Intensiveringen en ombuigingen binnen de OCenW begroting (x € 1 miljoen)	2003
Referentieraming 2003	3,7
Eindejaarsmarge 2002	70,7
Prijsbijstelling tranche 2003	56,6
Loonbijstelling tranche 2003	598,7
Taakstelling incidentele loonontwikkeling tranche 2003	-78,3
Taakstelling niet belastingontvangsten	-18,6
Taakstelling inhuur externen	-1,3
Taakstelling subsidies	-2,3
Totaal intensiveringen en ombuigingen binnen de OCenW begroting	628,8

Referentieraming 2003

Jaarlijks wordt een raming van het aantal leerlingen en studenten in de verschillende onderwijssectoren opgesteld. Als gevolg hiervan worden de wijzigingen in onderwijsdeelname budgettair vertaald in de OCenW-begroting. Per saldo wordt de OCenW-begroting 2003 met € 3,7 miljoen verhoogd. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 1.3.

Eindejaarsmarge 2002

In het kader van de eindejaarssystematiek is het overschot op de begroting 2002 van € 70,7 miljoen toegevoegd aan de begroting 2003. Dit betreft een verhoging van de uitgaven ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2003.

Prijsbijstelling tranche 2003

Aan de begroting 2003 wordt een bedrag van € 56,6 miljoen toegevoegd. Het betreft 40% van de totale prijsbijstelling tranche 2003. Voor een verdeling van deze prijsbijstelling wordt verwezen naar paragraaf 1.4.

Loonbijstelling tranche 2003

Voor het uitkeren van de loonbijstelling tranche 2003 is de begroting 2003 met € 598,7 miljoen verhoogd. Zie ook paragraaf 1.4.

Taakstelling incidentele loonontwikkeling tranche 2003

De tranche 2003 van de incidentele loonontwikkeling wordt niet uitgekeerd. Voor OCenW betekent dit een ombuiging van € 78,3 miljoen in 2003 oplopend tot € 81,5 miljoen in 2007. Deze ombuiging is in de begroting 2003 verwerkt, maar zal nog moeten worden ingevuld.

Taakstelling niet belastingontvangsten

In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is een taakstelling opgenomen op de niet belastingontvangsten. Het aandeel van OCenW bedraagt € 18,6 miljoen voor 2003. Deze ombuiging is in de begroting 2003 verwerkt, maar zal nog moeten worden ingevuld.

Taakstelling inhuur externen

In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is een taakstelling opgenomen op de inhuur van externen door departementen. Het aandeel van OCenW bedraagt € 1,3 miljoen voor 2003. Deze ombuiging is in de begroting 2003 verwerkt, maar zal nog moeten worden ingevuld.

Taakstelling subsidies

In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is eveneens een taakstelling opgenomen op de subsidies die de departementen verstrekken. Het betreft een aanvulling op de

subsidietaakstelling van het kabinet Balkenende I. Het OCenW-aandeel bedraagt € 2,3 miljoen. Dit bedrag is opgenomen in deze suppletore begroting.

1.3. Wijzigingen in de onderwijsdeelname 2003

Jaarlijks wordt een raming van het aantal leerlingen en studenten in de verschillende onderwijssectoren opgesteld. Als gevolg hiervan worden de wijzigingen in onderwijsdeelname budgettair vertaald in de OCenW-begroting. De effecten voor de OCenW-begroting 2003 zijn weergegeven in de volgende tabel. Per saldo wordt de OCenW-begroting 2003 met € 3,7 miljoen verhoogd.

<u>Wijzigingen onderwijsdeelname (x € 1 miljoen)</u>	<u>2003</u>
Primair Onderwijs	-5,0
Voortgezet Onderwijs	-13,0
Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie	-1,9
Hoger Beroepsonderwijs	-19,1
Wetenschappelijk Onderwijs	18,1
Studiefinancieringsbeleid	24,6
Totaal	3,7

Primair Onderwijs

Het aantal leerlingen in het primair onderwijs ligt lager dan vorig jaar en dit is met name het gevolg van de sterk verminderde immigratie. De begroting 2003 wordt derhalve met € 5,0 miljoen verlaagd.

Voortgezet Onderwijs

Eveneens de sterk verminderde immigratie, maar ook een verhoogde doorstroom van ongediplomeerde leerlingen naar het mbo zijn de belangrijkste oorzaak van de lagere onderwijsdeelname in het voortgezet onderwijs. De begroting 2003 wordt met € 13,0 miljoen verlaagd.

Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Het totaal aantal deelnemers in het mbo is nauwelijks gewijzigd. In totaal ligt de nieuwe raming voor 2003 iets onder de vorige raming. Het budgettaire effect voor 2003 bedraagt - € 1,9 miljoen.

Hoger Beroepsonderwijs

De nieuwe raming van het hoger beroepsonderwijs ligt aanmerkelijk lager dan in de vorige raming. Dit ligt met name aan een lagere deelname bij het deeltijd-hbo. De begroting 2003 wordt met € 19,1 miljoen neerwaarts bijgesteld.

Wetenschappelijk Onderwijs

Evenals in de afgelopen jaren is ook in 2003 sprake van een hogere instroom (dan verwacht) in het wetenschappelijk onderwijs. Dit heeft tot gevolg dat de begroting voor 2003 aanzienlijk toeneemt met € 18,1 miljoen.

Studiefinancieringsbeleid

Het totale aantal leerlingen en studenten gestegen, hetgeen effect heeft op de ramingen voor studiefinanciering. Deze zijn met € 32,0 miljoen verhoogd. Ook is er in de begroting 2003 sprake van een meevaller op de ontvangen lesgeelden van € 7,4 miljoen. Per saldo wordt de begroting voor 2003 met € 24,6 miljoen verhoogd.

1.4. Uitdeling van de loon- en prijsbijstelling

In deze 1^e suppletore begroting is een groot aantal technische wijzigingen in de begroting opgenomen. Het betreft onder meer (interne) overboekingen tussen de artikelen in de OCenW begroting. Daarnaast worden de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling tot de technische wijzigingen gerekend.

Zo is de loonbijstelling tranche 2003 opgenomen in de 1^e suppletore begroting 2003. Het betreft een bedrag van € 598,7 miljoen in 2003 oplopend tot € 652,5 miljoen in 2007. De uitdeling van deze loonbijstelling 2003 wordt als volgt over de verschillende beleidsterreinen verdeeld:

Toerekening loonbijstelling 2003 (x € 1 miljoen)	2003
Basisonderwijs	167,8
Expertisecentra	21,3
Voortgezet onderwijs	151,9
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	72,7
Hoger beroepsonderwijs	44,9
Wetenschappelijk onderwijs	78,8
Internationaal onderwijsbeleid	0,1
Onderwijspersoneel	1,2
Cultuur	12,7
Media	0,9
Onderzoek en Wetenschappen	16,1
Nominaal en onvoorzien	22,0
Bestuursdepartement	2,8
Inspecties	1,1
Adviesraden	0,1
Uitvoeringsorganisaties onderwijs	3,2
Uitvoeringsorganisaties cultuur	1,0
Uitvoeringsorganisaties wetenschappen	0,1
Totaal loonbijstelling 2003	598,7

De prijsbijstelling tranche 2003 is eveneens in deze 1^e suppletore begroting opgenomen. Het betreft een bedrag van € 42,3 miljoen in 2003 oplopend tot € 42,9 miljoen in 2007. Het restant wordt gebruikt om het tekort op de doorwerking van de prijsbijstelling tranche 2002 te beperken. De verdeling van de prijsbijstelling tranche 2003 wordt als volgt over de beleidsterreinen verdeeld:

Toerekening prijsbijstelling 2003 (x € 1 miljoen)	2003
Basisonderwijs	0,6
Expertisecentra	0,0
Voortgezet Onderwijs	0,3
Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie	0,6
Internationaal Beleid	0,0
Studiefinanciering	8,9
Cultuur	0,9
Media	27,2
Onderzoek en Wetenschappen	2,1
Bestuursdepartement	1,2
Inspecties	0,1
Adviesraden	0,0
Uitvoeringsorganisaties Onderwijs	0,1
Uitvoeringsorganisaties Cultuur	0,3
Totaal prijsbijstelling 2003	42,3

Om technische redenen heeft OCenW de loon- en prijsbijstelling nog niet in de standen per artikel kunnen verwerken.

1.5. Kwaliteitsslag en taakafstoting OCenW

De Kamer is nadere informatie toegezegd over de Kwaliteitsslag en de omvang van de taakafstoting OCenW. OCenW vult de efficiencykorting en volumetaakstelling uit het Strategisch Akkoord in langs de lijn van de Kwaliteitsslag.

De Kwaliteitsslag is een veranderingstraject gericht op een vernieuwd departement dat adequaat inspeelt op nieuwe eisen vanuit samenleving en politiek. Deze keuze voor een ministerie dat minder regelt en meer aan het veld overlaat heeft verstrekkende gevolgen voor de positionering en de werkwijze van OCenW. Autonomie en deregulering veronderstellen een ander type departement, met andere interventies, andere competenties en een andere mentaliteit. Daarbij is de focus niet primair gericht op taakafstoting, maar vooral op een andere invulling van de taken.

Om de slag naar een vernieuwd departement te kunnen maken is een activiteitenprogramma in gang gezet dat bijdraagt aan het verwezenlijken van de volgende drie doelstellingen:

- Scherpere focus. Bereikt moet worden dat OCenW een scherp oog houdt voor wat zich in de samenleving afspeelt en dat gesignaleerde ontwikkelingen snel en transparant kunnen worden doorvertalen naar doeltreffend en uitvoerbaar beleid.
- Verbetering sturing en controle. Op het vlak van de bedrijfsvoering wordt gewerkt aan efficiëntere werkprocessen en systemen (o.a. integrale planning en controlcyclus, herinrichting personele-, informatie- en financiële functie en invoering van een kwaliteitszorgsysteem).
- Vernieuwing van het HRM beleid. Hierbij gaat het onder meer om het ontwikkelen van een andere leiderschapsstijl en andere competenties, passend bij het departement van de toekomst.

De volume- en efficiencytaakstelling leidt tot een reductie van het aantal formatieplaatsen met 11%. Het aantal formatieplaatsen op 31 juli 2002 was 3516. Deze taakstelling zal niet via de kaasschaafmethode worden ingevuld. Binnen het apparaat vindt herprioritering plaats om de Kwaliteitsslag te realiseren. Dit leidt onder meer tot een hogere prioriteit voor toezicht en verantwoording.

Zoals uit de reactie op de motie Joldersma blijkt, onderschrijft OCenW de noodzaak om de bestuurlijke verhoudingen met instellingen en de interne bestuurscultuur te veranderen. Halfjaarlijks verschijnt een rapportage over de uitvoering van het Actieplan Rekenschap en over de relevante activiteiten en vorderingen rond de Kwaliteitsslag.

2. Toelichting per artikel

2.1 Basisonderwijs

2.2 Expertisecentra

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 1 en 2 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppletore begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	7.070.644	5.882	14.665	7.091.191	5.833	5.443	5.770	5.735
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	7.072.779	5.882	14.665	7.093.326	5.833	5.443	5.770	5.735
<i>Toegankelijkheid</i>	<i>1.347.349</i>	<i>10.361</i>	<i>86.514</i>	<i>1.444.224</i>	<i>89.233</i>	<i>91.501</i>	<i>92.244</i>	<i>92.021</i>
• onderwijsachterstandenbeleid	507.915	12.061	21.759	541.735	25.085	24.509	18.943	13.377
• onderwijs aan leerlingen met handicap of gedragsstoornis	516.380	0	60.295	576.675	65.657	69.278	76.428	82.164
• wsns	295.542	0	4.849	300.391	1.354	576	-264	-657
• asielzoekers	5.366	-1.700	-341	3.325	-2.181	-2.181	-2.181	-2.181
• onderwijs in het buitenland	14.041	0	-5	14.036	-661	-660	-661	-661
• overig	8.105	0	-43	8.062	-21	-21	-21	-21
<i>Onderwijskwaliteit</i>	<i>639.733</i>	<i>-1.037</i>	<i>52.144</i>	<i>690.840</i>	<i>52.024</i>	<i>47.588</i>	<i>48.283</i>	<i>48.797</i>
• kerndoelen	0	0	0	0	0	0	0	0
• groeps-grootteverkleining van de onderbouw	558.818	0	50.142	608.960	47.686	47.551	48.257	48.440
• leerlingvolgsystemen	1.363	-977	0	386	0	0	0	0
• schooltijden	0	0	0	0	0	0	0	0
• oalt	70.265	0	2.002	72.267	3.776	0	0	0
• schoolzwemmen	4.538	707	0	5.245	-293	-293	0	0
• overig	4.749	-767	0	3.982	855	330	26	357
<i>Toerusting</i>	<i>5.085.697</i>	<i>-3.442</i>	<i>-123.993</i>	<i>4.958.262</i>	<i>-135.424</i>	<i>-133.646</i>	<i>-134.757</i>	<i>-135.083</i>
• personeel	3.887.482	-3.256	200.506	4.084.732	206.907	217.255	216.051	221.913
• materiële vergoedingen	648.843	0	3.364	652.207	2.789	2.130	2.595	2.626
• ict	120.305	0	-626	119.679	-687	-963	-937	-931
• bestuurlijke krachtenbundeling	35.116	0	1.053	36.169	637	0	0	0
• schoolbegeleidingsdiensten	59.017	0	1.792	60.809	1.792	1.792	1.792	1.792
• overig + uitdelingen	334.934	-186	-330.082	4.666	-346.862	-353.860	-354.258	-360.483
Ontvangsten	20.769	0	8.764	29.533	-636	-636	-636	-636

Overig bij "Toegankelijkheid" bestaat uit:

- Restant aanvullend formatiebeleid in basisonderwijs (niet toe te rekenen aan achterstandsleerlingen of gehandicapten (leerling gebonden financiering));
- Brede school.

Overig bij "Onderwijskwaliteit" bestaat uit:

- Ouderorganisaties;
- Diversen projectgelden.

Overig bij "Toerusting" bestaat uit:

- Uitdelingen (bijvoorbeeld conform cao-afspraken zijn deze bedragen ontvangen voor uitvoering van de cao 2001-2003 die nog verwerkt moeten worden in de gemiddelde salarisbedragen /fre-prijzen);
- Projectgelden voor overig onderzoek.

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor het primair onderwijs (WPO en WEC) is sprake van een stijging van de uitgaven en verplichtingen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde

begroting 2003 van € 20,5 miljoen. De ontvangsten zijn ten opzichte van de ontwerpbegroting 2003 met € 8,8 miljoen gestegen.

Voor het primair onderwijs zijn in de Voorjaarsnota en de 1e suppletore begroting de volgende onderwerpen van belang: Referentieraming 2003, Gemiddelde personele lasten, Formatie, Leerplicht 4-jarigen, Arbeid en zorg, Formatie, Buitenlandse scholen, Minder groei en Zwangerschapsvergoeding.

Referentieraming 2003 (Personeel WPO en WEC en Materieel WPO en WEC)

Jaarlijks wordt een raming van het aantal leerlingen en studenten in de verschillende sectoren opgesteld (de referentieraming). Afwijkingen ten opzichte van de vorige referentieraming leiden tot autonome mutaties op de artikelen. In de referentieraming 2003 is voor de WPO-sector een minder sterke groei opgenomen dan in de vorige referentieraming. Voor het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs betekent dat een mutatie van - € 16,6 miljoen in 2003 oplopend tot een bedrag van - € 47,3 miljoen in 2007.

Voor de WEC-sector is de leerlinggroei juist sterker dan eerder geraamd. Voor het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs leidt dit dan ook tot een verhoging van € 10,6 miljoen in 2003 oplopend tot € 41,3 miljoen in 2007.

Gemiddelde personele lasten (Personeel WPO en WEC)

De sector primair onderwijs wordt bekostigd op declaratiebasis. Uit de realisatiecijfers over 2002 blijkt een meerjarig tekort van € 19,6 miljoen op de personele kosten. Dit bedrag is opgebouwd uit:

- Een verwacht overschot op de incidentele loonontwikkeling (dit hangt samen met de samenstelling van het personeelsbestand);
- Een tekort omdat het onderwijspersoneel sneller hogere salarisschalen, of stappen daarbinnen, kan bereiken (inkorten carrièrepatronen);
- Een toename van het gebruik van een regeling ter bevordering van de arbeidsdeelname van oudere werknemers (BAPO-regeling);
- De doorwerking van de hogere werkgeverslasten in 2002 en hogere Gemiddelde Personele Lasten (met name salarismaatregelen die duurder uitpakken dan bij de CAO 2001-2002 is geraamd).

Formatie (Personeel WPO en WEC)

Voor effecten op de formatie, is een structurele verhoging opgenomen van € 9,2 miljoen voor de WPO-sector en van € 1,0 miljoen voor de WEC-sector.

Voor de WPO-sector betreft dit onder meer wijzigingen in de toeslag voor kleine scholen en nevenvestigingen, alsmede het effect van een verschuiving van verzilvering naar declaratie.

Voor de WEC-sector betreft dit een toename van de kosten voor het aanvullend formatiebeleid in die sector.

Leerplicht 4-jarigen (Personeel WPO en WEC en Materieel WPO en WEC)

Vanwege het niet doorgaan van de leerplicht voor 4-jarigen, treden er in de WPO-sector minder kosten op ter grootte van structureel € 10,5 miljoen. Binnen de WEC-sector treden minder kosten op ter grootte van structureel € 3,5 miljoen. Deze vrijgevallen middelen zijn reeds bestemd in de Enveloppebrief die reeds op 1 november 2002 aan de Tweede Kamer is verzonden.

Buitenlandse scholen (Personeel WPO)

In verband met de vertraagde afrekening van een aantal jaren, is in 2003 een éénmalige verhoging van € 0,7 miljoen opgenomen.

Minder groei (Materieel WEC)

Het in de WEC-begroting opgenomen budget voor toekenningen van extra materiële instandhouding bij forse groei, blijkt te hoog te zijn. Vandaar dat een neerwaartse bijstelling van € 0,5 miljoen is opgenomen.

Zwangerschapsvergoeding (Ontvangsten WPO en WEC)

Het verrekenen van de door de scholen ten onrechte bij OCenW gedeclareerde zwangerschapvergoeding (in plaats van bij de uitvoeringsinstantie) in 2002 viel € 9,4 miljoen lager uit dan hetgeen daarvoor in de begroting 2002 was opgenomen. Hierover is in de Financiële Verantwoording 2001 een toelichting gegeven. Naar verwachting kunnen deze bedragen dit jaar alsnog in het kader van de Aanvraag vaststelling rijksvergoeding 2002 worden verrekend. De ontvangsten in 2003 kunnen met deze bedragen worden verhoogd.

2.3 Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp- begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amende- ment.	Mutaties 1° suppletore begroting 2003	Stand 1° suppletore begroting 2003	Mutaties 2004	Mutaties 2005	Mutaties 2006	Mutaties 2007
Verplichtingen	5.067.636	-17.284	-6.843	5.043.509	-27.089	3.338	-1.843	-25.771
Waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	5.037.365	-17.284	-6.843	5.013.238	-27.089	3.338	-1.843	-25.771
Basisvorming	2.387.884	-10.761	-8.589	2.368.534	-22.919	177	-4.326	-31.744
Vmbo-leerwegen	1.447.575	-6.523	-1.366	1.439.686	-12.657	-15.804	-7.449	-19.929
Tweede fase havo/vwo	860.251	0	4.213	864.464	12.393	22.790	13.447	29.417
Onderwijsverzorging en projecten	71.298	337	0	71.635	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
Overige voorzieningen	270.357	-337	-1.101	268.919	-606	-525	-215	-215
Ontvangsten	1.361	0	0	1.361	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor het voortgezet onderwijs is sprake van een daling van de uitgaven en de verplichtingen met € 6,8 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003 (inclusief nota van wijziging en amendement).

Autonoom is voor het jaar 2003 een bedrag van € 13,0 miljoen afgeboekt op basis van de meest recente leerlingenontwikkeling. Voor het overige zijn de mutaties volledig technisch van aard.

De ontvangsten zijn ten opzichte van de ontwerp-begroting 2003 niet gewijzigd.

2.4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	2.694.687	-121.529	78.586	2.651.744	-63.157	-60.028	-55.845	-55.845
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	2.626.619	-127.284	45.886	2.545.221	-75.279	-62.926	-59.525	-55.845
Middelbaar beroepsonderwijs	2.245.615	-14.042	47.291	2.278.864	33.071	41.065	44.433	48.113
Educatie / inburgering.	340.657	-113.242	0	227.415	-106.148	-101.854	-102.324	-102.324
Specifieke stimulering	40.347	0	-1.405	38.942	-2.202	-2.137	-1.634	-1.634
Ontvangsten	27.227	0	40.921	68.148	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor het beroepsonderwijs is sprake van een daling van de verplichtingen en de uitgaven ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2003 met € 42,9 miljoen, respectievelijk € 81,4 miljoen. De ontvangsten zijn ten opzichte van de ontwerpbegroting 2003 met € 40,9 miljoen gestegen.

De mutaties nota van wijziging en amendement betreffen:

Educatie en inburgering

De overboeking van de middelen voor inburgering naar het ministerie van Justitie (- € 113,2 miljoen).

Middelbaar beroepsonderwijs

Een overboeking naar Justitie in verband met asielzoekers (- € 0,6 miljoen).

Middelbaar beroepsonderwijs

Het saldo van de amendementen bij de behandeling van de begroting 2003 (- € 13,5 miljoen).

Voor het artikel 4 zijn in de Voorjaarsnota en de 1e suppletore begroting de volgende onderwerpen van belang:

Middelbaar beroepsonderwijs (Referentieraming 2003)

In verband met hogere deelnemersaantallen dan verwacht, wordt de begroting vanaf 2004 verhoogd met € 31,9 miljoen, oplopend tot € 48,8 miljoen in 2007. De cursusgeldontvangsten zijn hoger geraamd door de indexering van de bedragen. In 2003 leidt dit tot een meevaller van € 1,9 miljoen.

Middelbaar beroepsonderwijs/ ontvangsten en uitgaven (ESF)

Een intertemporele compensatie van € 44,7 miljoen op de uitgaven en € 40,9 miljoen op de ontvangsten, onder andere omdat vertraging is opgetreden in de uitgaven en ontvangsten van de ESF-projecten (beroepsbegeleidende leerwegen en

voortijdig schoolverlaten). De uitgaven en ontvangsten zullen in 2003 plaatsvinden.

Middelbaar beroepsonderwijs

Een ontvangst van € 2,8 miljoen door verkoop onroerend goed van OCenW in 2002 door Domeinen (Financiën). Via een intertemporele compensatie wordt dit bedrag in 2003 gereserveerd voor eventuele nieuwe tegenvallers in de zogenoemde Schotszaken (beroepszaken onderwijshuisvesting).

Specifieke stimulering

Een intertemporele compensatie van € 0,8 miljoen voor het ALL-project. Bij dit project is in 2002 een vertraging opgetreden en zal daarom in 2003 starten.

Middelbaar beroepsonderwijs

Van artikel 18 (bestuursdepartement) is € 0,1 miljoen voor inverdieneffecten arbeidsmarktbeleid overgeboekt.

Specifieke stimulering

Van artikel 4 is € 0,3 miljoen overgeboekt naar de uitvoeringsorganisatie RZO voor de loon- en prijscompensatie over eerder naar RZO overgeboekte middelen voor examens.

2.5 Technocentra

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 5 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amendement.	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	136	0	3.903	4.039	0	0	0	0
Waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	136	0	3.903	4.039	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	4.039	4.039	136	136	136	136

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor de technocentra is er sprake van een stijging ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2003 van € 3,9 miljoen. Het betreft een overboeking van het Ministerie van Economische Zaken voor de overbruggingsfinanciering t.b.v. de technocentra.

2.6. Hoger beroepsonderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	1.587.771	0	-39.516	1.548.255	-48.438	-30.121	-25.155	-24.996
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	1.609.900	0	-19.644	1.590.256	-30.853	-31.689	-29.655	-24.996
• Regulier bekostiging	1.555.573	0	-19.064	1.536.509	-29.266	-30.166	-27.666	-23.166
• Specifieke stimulering	54.327	0	-580	53.747	-1.587	-1.523	-1.989	-1.830
- internationale positie	1.394	0	-995	399	0	0	0	0
- innovatie	29.754	0	0	29.754	0	0	0	0
- doelgroepenbeleid	2.403	0	823	3.226	0	0	0	0
- borging kwaliteit	3.472	0	-1.700	1.772	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
- sectorenbeleid	13.498	0	-500	12.998	0	0	0	0
- transp. info aanbod	650	0	602	1.252	493	466	0	0
- overige spec. stimulering	3.156	0	1.190	4.346	-380	-289	-289	-130
Ontvangsten	17	0	0	17	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor het hoger beroepsonderwijs is sprake van een verlaging van de uitgaven met € 19,6 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2003. De verplichtingen zijn met € 39,5 miljoen verlaagd. De ontvangsten zijn ongewijzigd.

De verlaging van het uitgavenkader met € 19,6 miljoen is voornamelijk het gevolg van een autonome mutatie van € 19,1 miljoen door de ontwikkeling van de studentenaantallen. In 2004 bedraagt de verlaging € 29,3 miljoen, in 2005 € 30,2 miljoen, in 2006 € 27,7 miljoen en vanaf 2007 € 23,2 miljoen.

De verlaging is toegepast omdat het aantal studenten in de Referentieraming 2003 is achter gebleven bij de raming van 2002. Met name de raming voor het deeltijd-hbo is fors lager dan de raming van vorig jaar. De lagere raming voor deeltijd-hbo wordt slechts ten dele gecompenseerd door een geringe stijging van het voltijd-hbo. De daling is deels te verklaren doordat de hogescholen anticiperen op aanscherping van de regelgeving voor bekostiging naar aanleiding van het zelfreinigend onderzoek.

Naast deze autonome mutatie is er een aantal mutaties van technische aard verwerkt. In totaal gaat het om € 0,5 miljoen aan interne overboekingen. Als belangrijkste hiervan worden genoemd:

- 'borging kwaliteit': een overboeking naar artikel 7 (wetenschappelijk onderwijs) in verband met de bijdrage van het hbo aan de financiering van de Nederlandse Accreditatie Organisatie (de directie wetenschappelijk onderwijs is hiervan de penvoerder) en
- 'transp. info aanbod': een overboeking van artikel 7 als gevolg van de medefinanciering van het wo aan de subsidiëring aan de Digitale Keuzegids (de directie hoger beroepsonderwijs is in dit geval de penvoerder).

Naast bovenstaande wijzigingen van het uitgavenkader zijn er in de beschikbare middelen voor de verschillende beleidsdoelstellingen herschikkingen aangebracht. Deze herschikkingen zijn totstandgekomen door een herprioritering binnen de middelen voor meerdere beleidsdoelstellingen mede met het doel om een sluitend financieel beeld op artikel 6 te realiseren (zie ook de toelichting bij punt 6.2). Als belangrijkste herschikkingen worden genoemd de verlaging van het budget voor 'internationalisering' en 'doelgroepenbeleid'. De overige herschikkingen zijn grotendeels het gevolg van kasverschuivingen danwel van kasmutaties die reeds in de vorige alinea zijn toegelicht.

2.7 Wetenschappelijk Onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amendement.	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	3.030.874	0	47.051	3.077.925	29.338	31.166	29.696	29.537
Waarvan garantieverplichting	433.293	0	0	433.293	0	0	0	0
Uitgaven	3.027.615	0	19.874	3.047.489	26.626	29.143	31.996	29.537
Bekostigde instellingen (7.1)								
Universiteiten								
- Bekostiging	2.305.700	0	22.715	2.328.415				
- Universitaire lerarenopleiding	5.400	0	-1.188	4.212				
- Investerings in huisvesting	92.526	0	1	92.527				
- Academische ziekenhuizen	472.297	0	-1	472.296				
- Overige	34.384	0	-13.467	20.917	17.533	20.441	22.769	20.527
Subtotaal bekostigde instellingen (7.1)	2.910.307	0	8.060	2.918.367	17.533	20.441	22.769	20.527
Gesubsidieerde instellingen (7.2)								
Open Universiteit Nederland	31.006	0	0	31.006				
Instellingen internationaal onderwijs en onderzoek								
Institute of Social Studies (ISS)	8.948	0	324	9.272	243	164	84	84
Internationaal Instituut voor Lucht- en Ruimtevaartkartering en Aardkunde (ITC)	20.464	0	776	21.240	609	444	280	280
Stichting Afrika Studiecentrum	2.613	0	89	2.702	68	47	26	26
Infrastructural, Hydraulic and Environmental Engineering (IHE)	7.937	0	268	8.205	210	151	92	92
Institute for Housing and Urban Development (IHS)	2.353	0	82	2.435	62	44	25	25
Stichting Maastricht School of Management (MSM)	2.142	0	78	2.220	59	39	20	20
United Nations University (UNU)	713	0	29	742	22	14	7	7
Europees Universitair Instituut Florence	1.310	0	0	1.310				
Nederlands Vlaams Instituut Caïro	64	0	0	64				
Japan-Nederland Instituut (JNI)	43	0	0	43				
Subtotaal instellingen internationaal onderwijs en onderzoek	46.587	0	1.646	48.233	1.273	903	534	534

Levensbeschouwelijke instellingen								
Universiteit voor Humanistiek	3.662	0	0	3.662				
Katholieke instellingen van wetenschappelijk theologisch onderwijs	11.805	0	0	11.805				
Theologische Universiteit der Gereformeerde Kerken in Nederland	4.002	0	0	4.002				
Theologische Universiteit der Christelijk Gereformeerde Kerken in Nederland	559	0	0	559				
Nederlandse Hervormde Kerk	3.149	0	-106	3.043	-105	-105	-104	-105
Evangelisch-Lutherse Kerk	145	0	0	145				
Remonstrantse Broederschap	79	0	0	79				
Algemene Doopsgezinde Sociëteit	68	0	0	68				
Unie van Baptistengemeenten	79	0	0	79				
Oud-Katholieke Kerk	79	0	0	79				
Bond van Vrije Evangelische Gemeenten	79	0	0	79				
Nederlands Israëlitisch Genootschap	140	0	0	140				
Subtotaal levensbeschouwelijke instellingen	23.846	0	-106	23.740	-105	-105	-104	-105
Faciliterende organisaties								
Stichting Nederlandse Organisatie voor Internationale Samenwerking in het Hoger Onderwijs (NUFFIC)	6.992	0	174	7.166	120	66	13	13
Nederlandse deelname aan studiecentra en commissies van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	76	0	0	76				
European University Association (EUA)	9	0	0	9				
Netherlands America Commission for Educational Exchange (NACEE)	408	0	0	408				
Stichting Handicap en Studie	691	0	0	691				
Stichting UAF Steunpunt (SUS) / UAF	2.565	0	0	2.565				
Interstedelijk Studenten Overleg (ISO)	227	0	0	227				
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	98	0	129	227	129	129	129	129
Subtotaal faciliterende organisaties	11.066	0	303	11.369	249	195	142	142
Overige	-2.155	0	3.194	1.039	3.424	3.652	3.768	3.711
Subtotaal gesubsidieerde instellingen (7.2)	110.350	0	5.037	115.387	4.841	4.645	4.340	4.282
Stimuleringsuitgaven (7.3)	5.934	0	5.224	11.158	2.505	2.546	2.640	2.481
Overige uitgaven (7.4)	1.024	0	1.553	2.577	1.747	1.511	2.247	2.247
Ontvangsten	1.248	0	0	1.248	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

De totale uitgavenmutatie voor het wetenschappelijk onderwijs bedraagt € 19,9 miljoen. Deze mutatie is voor € 1,8 miljoen technisch en voor € 18,1 miljoen autonoom (stijging studentenaantallen) van aard. De ontvangstenstand heeft geen veranderingen ondergaan.

De mutatie op deelbudget 7.1 (bekostigde instellingen) van € 8,1 miljoen in 2003 heeft enerzijds betrekking op een bijstelling van de meerjarenraming als gevolg van de stijging van studentenaantallen in het wetenschappelijk onderwijs, oplopend van € 18,1 miljoen tot € 27,2 miljoen in 2007, en anderzijds op herschikking van loonmaatregelen 2002 tussen de budgetten 7.1 en 7.2 (gesubsidieerde instellingen behalve de instellingen internationaal onderwijs en onderzoek) van € 3,5 miljoen in 2003, oplopend tot € 4,0 miljoen in 2007 en op een herschikking van raming op de deelbudgetten 7.1, 7.3 en 7.4 als gevolg van de begrotingsuitvoering 2002 met meerjarige doorwerking. Voor deelbudget 7.3 gaat het hier onder meer om de budgetten decentrale selectie, stimulering internationalisering en accreditatie, voor deelbudget 7.4 onder meer om kosten van de Informatie Beheer Groep in verband met uitvoeringstoetsen, de Keuzegids Hoger Onderwijs en een bijdrage aan het Expertisecentrum voor allochtonen in het hoger onderwijs (ECHO).

Binnen deelbudget 7.1 heeft een herschikking plaatsgehad die hoofdzakelijk verband houdt met beschikbaarstelling van € 20,9 miljoen aan universiteiten in het kader van de meerjarige kasschuifoperatie in verband met de budgettaire problematiek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zoals die destijds in de begroting 2000 was voorzien.

De mutaties op de deelbudgetten 7.2, 7.3 en 7.4 laten zich door het voorgaande verklaren, behalve dat op deelbudget 7.2 een additionele bijstelling ten laste van het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft plaatsgehad voor de instellingen internationaal onderwijs van circa € 1,8 miljoen in 2003, aflopend tot circa € 0,5 miljoen in 2007, zijnde het saldo van loonmaatregelen 2002 en de efficiencykorting op het openbaar bestuur van 4 x 1% uit het Strategisch Akkoord.

2.8. Internationaal onderwijsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppletore begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	17.917	0	-2.328	15.589	-1.580	-361	330	400
Waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	18.849	0	400	19.249	400	400	400	400
• Mobiliteit	9.951	0	-37	9.914	-5	77	124	124
• Samenwerkingsverbanden	3.387	0	56	3.443	163	140	61	61
• Institutionele subsidies Nederland	4.547	0	82	4.629	139	210	220	150
• Instellingen buitenland	500	0	120	620	70	46	0	0
• Overig	464	0	179	643	33	-73	-5	65
Ontvangsten	99	0	0	99	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

De mutaties betreffen correcties op de verplichtingenstanden en herschikkingen binnen het beleidsartikel.

2.9. Onderwijspersoneel

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	78.178	0	0	78.178	0	0	0	0
Waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	78.178	0	0	78.178	0	0	0	0
• Arbeidsmarkt	9.813	0	0	9.813	0	0	0	0
• Vakbondsfaciliteiten en voorzieningen	25.339	0	0	25.339	0	0	0	0
• Zvoo	43.026	0	0	43.026	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

2.10. Informatie- en communicatietechnologie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 10 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	134.816	4.000	-6.698	131.818	-1.598	-1.598	-1.598	-1.598
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	134.816	4.000	-6.698	131.818	-1.598	-1.598	-1.598	-1.598
Het faciliteren van scholen bij integratie van ict	92.152		-5.800	92.352				
Het stimuleren van samenwerking	2.723			2.723				
Internetplaats voor beschikbaar stellen onderwijskundig materiaal	18.600			18.600				
Gebruik ict als onderwijsmiddel	4.273	4.000		8.273				
Beschikbaarheid van educatief materiaal	4.048			4.048				
Participatie bedrijfsleven	1.000			1.000				
ICT en internationaal	1.000			1.000				
Metten van vorderingen van ict in het onderwijs	1.572			1.572				
Overige activiteiten	3.448		-1.198	2.248	-1.598	-1.598	-1.598	-1.598
Ontvangsten	45.378	0	1.408	46.786	1.408	1.408	1.408	1.408

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

De mutaties betreffen:

- 'Het faciliteren van scholen bij integratie van ict':
 - een correctie 2002/2003 in verband met de afsluiting van het dienstjaar 2002 (- € 0,3 miljoen);
 - een overboeking van de bijdrage kennisnet naar het voortgezet onderwijs voor het schooljaar 2002/2003 (- € 5,5 miljoen).
- 'Gebruik ict als onderwijsmiddel': ophoging budget als gevolg van het amendement Bonke (€ 4,0 miljoen) met als doel gebruik ict te stimuleren;
- 'Internetplaats voor beschikbaarstellen onderwijskundig materiaal': de voorbereiding van de internetvoorziening voor de jaren vanaf 2004 (€ 6,5 miljoen);
- 'overige activiteiten': een overboeking in verband met aanpassing van de apparaatskosten ict in verband met verlenging van het mandaat t/m 2005 (- € 1,2 miljoen);

De verplichtingenstand is overeenkomstig de uitgavenbegroting aangepast. In de tabel zijn ook de meerjarige consequenties van de mutaties aangegeven. Alleen de meerjarige doorwerking van mutaties in 2003 zijn opgenomen in de tabel. Het betreft dus mutaties voor 2003 met een meerjarig effect.

2.11 Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e sup-pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto-re begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	2.143.623	0	32.500	2.176.123	45.300	59.400	73.200	84.100
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	2.143.623	0	32.500	2.176.123	45.300	59.400	73.200	84.100
Ontvangsten	331.309	0	0	331.309	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor studiefinanciering is sprake van een stijging van de uitgaven en de verplichtingen met € 32,5 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003. Dit betreft voornamelijk de gevolgen van toenemende leerlingenaantallen.

2.12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 12 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	361.777	0	-730	361.047	-530	-130	-630	-930
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	361.777	0	-730	361.047	-530	-130	-630	-930
Ontvangsten	13.835	0	0	13.835	0	0	0	0

Toelichting 'Budgettaire gevolgen van beleid'

Voor tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten is sprake van een daling van de uitgaven en de verplichtingen met € 0,7 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003. Dit betreft voornamelijk de gevolgen van dalende leerlingenaantallen voor de uitgaven in het kader van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten.

2.13 Lesgelden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 13 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Ontvangsten	401.607	0	7.400	409.007	11.100	13.600	14.300	14.400

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

De lesgeldontvangsten zijn met € 7,4 miljoen gestegen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003 als gevolg van gewijzigde leerlingenaantallen voor de lesgeldontvangsten.

2.14 Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 14 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	520.973		-36.599	484.374	-22.709	-170	-170	-1.170
Waarvan garantieverplichting	263.395		0	263.395				

Uitgaven	666.861		1.556	668.417	-1.079	-170	-170	-1.170
Kunsten	303.024		91	303.115	91	0	0	0
Podiumkunsten	170.750			180.198				
Film	9.767			11.342				
Beeldende kunst/bouwkunst/ vormgeving	44.957			44.148				
Amateurkunst en kunsteducatie	23.033			26.030				
Kunsten algemeen	54.517			41.397				
Letteren en bibliotheken	40.681		419	41.100	-1.481	1.419	1.419	419
Bibliotheken	30.697			31.258				
Letteren	8.146			8.330				
Overig	1.838			1.512				
Fondsen	69.804		-329	69.475	-329	-329	-329	-329
Cultureel erfgoed	244.771		1.375	246.055	-1.260	-1.260	-1.260	-1.260
Musea	138.823			138.823				
Monumentenzorg	75.587			77.893				
Archeologie	9.054			8.794				
Archieven	3.135			2.953				
Overig	18.172			17.592				
Overig	8.581		0	8.581	1.900	0	0	0
Ontvangsten	250		0	250	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor cultuur is sprake van een daling van de verplichtingen met € 36,7 miljoen en een stijging van de uitgaven met € 1,5 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003.

De problemen voor de blindenbibliotheken voor de jaren 2002 en 2003 zijn opgelost. De voor 2002 op het onderdeel Bibliotheken vrijgemaakte gelden van € 2 miljoen waren uiteindelijk niet nodig in 2002 en komen weer beschikbaar voor de blindenbibliotheken in de jaren 2005 en 2006 (€ 1 miljoen per jaar).

Omdat eind 2002 de advisering over ingediende subsidieaanvragen nog niet was afgerond, wordt een aantal Belvedere-projecten uitgevoerd in 2003 in plaats van in 2002. De middelen hiervoor op het onderdeel monumentenzorg van € 3 miljoen zijn overgeheveld van 2002 naar 2003. Het gaat hierbij om gezamenlijke middelen van de ministeries van OCW, VROM en LNV.

2.15 Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 15 (bedragen € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppletore begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	857.173		-6.386	850.787	-9.918	-10.627	-11.539	-17.186
Waarvan garantieverplichting								
Uitgaven	857.661		-6.386	851.275	-9.918	-10.627	-11.539	-17.186
Ontvangsten	226.981		60.080	287.061	-11.822	-12.842	-14.254	-15.561

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor media is sprake van een daling van de uitgaven en verplichtingen met € 2,9 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2003.

In de begrotingsbrief media van 15 november 2002 die op 25 november 2002 in de Tweede Kamer is besproken, is reeds aangegeven dat de inkomsten van Ster en de rente op de algemene omroepreserve in 2003 naar verwachting ruim € 10,0 miljoen lager uitvallen dan was aangenomen.

In de Mediawet is vastgelegd dat jaarlijks een samengestelde index wordt toegekend aan de omroepbijdrage. Het betreft hier een index van de groei van het aantal huishoudens en een prijsindex. De groei van het aantal huishoudens wordt gebaseerd op gegevens van het CBS. Deze worden regelmatig geactualiseerd, hetgeen gevolgen kan hebben voor de omroepbijdrage. Voor 2003 betekent dit een stijging van artikel 15 met € 1,8 miljoen.

Bij de jaarafsluiting is geconstateerd dat het Commissariaat voor de Media over 2002 te weinig heeft ontvangen. Het gaat om een bedrag van ruim € 2,0 miljoen. Dit bedrag dient op grond van artikel 28 en 111, alsmede artikel 170c van de Mediawet alsnog te worden overgemaakt.

Als gevolg van het feit dat de privatisering van het NOB niet in 2002 heeft plaatsgevonden, is de verwachte opbrengst van € 70,3 miljoen doorgeschoven naar 2003.

2.16 Onderzoek en wetenschappen

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 16 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2003	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	697.100	0	10.656	707.756	7.143	6.934	6.724	6.724
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	741.357	0	11.740	753.097	7.354	7.143	6.934	6.724
Programma-uitgaven								
• onderzoekbestel	687.141	0	9.111	696.252	7.536	7.325	7.116	6.906
• specifieke beleidsthema's	44.784		2.793	47.577	0	0	0	0
• coördinatie en samenwerking	9.432	0	- 164	9.268	-182	-182	-182	-182
Ontvangsten	80.455	0	12.712	93.167	88.799	88.589	88.380	88.171

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid".

Voor onderzoek en wetenschappen is sprake van een stijging van de uitgaven en de verplichtingen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2003

van € 9,7 miljoen. De ontvangsten zijn ten opzichte van de ontwerpbegroting 2003 ongewijzigd gebleven. De mutaties in deze 1^e suppletore begroting zijn technisch van aard.

2.17 Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 17 (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2003	Mutaties nota van wijziging en amendement	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppletore begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	-65.689	0	591.867	526.178	580.027	581.023	586.443	593.947
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	-65.689	0	591.867	526.178	580.027	581.023	586.443	593.947
Loonbijstelling	-6.532	0	598.685	592.153	635.830	638.365	644.549	652.459
Prijsbijstelling	0	0	56.613	56.613	55.776	56.166	56.630	56.978
Nader te verdelen	-59.157	0	-63.431	-122.588	-111.579	-113.328	-114.736	-115.490
Asielzoekers	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	2.996	0	15.604	18.600	-2.998	-2.997	-2.997	-2.996

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Loonbijstelling

Het betreft hier de loonbijstelling tranche 2003 van € 598,7 miljoen in 2003 oplopend tot € 652,5 miljoen in 2007. De uitdeling van de loonbijstelling naar de verschillende beleidsterreinen wordt in de 2^e suppletore begroting 2003 en de ontwerpbegroting 2004 verwerkt. Om technische redenen was dit in deze 1^e suppletore begroting nog niet mogelijk. Uitdeling over de artikelen zal als volgt plaatsvinden:

Toerekening loonbijstelling 2003 (x € 1.000)	2003	2004	2005	2006	2007
Basisonderwijs	167.804	188.907	188.518	190.475	192.899
Expertisecentra	21.323	24.828	25.500	26.108	26.872
Voortgezet onderwijs	151.917	157.394	158.579	160.942	163.458
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	72.700	76.199	76.564	76.876	77.426
Hoger beroepsonderwijs	44.887	45.921	45.956	46.252	46.213
Wetenschappelijk onderwijs	78.822	79.880	80.701	81.443	82.759
Internationaal onderwijsbeleid	76	79	77	77	77
Onderwijspersoneel	1.216	1.187	1.186	1.185	1.195
Cultuur	12.712	12.508	12.469	12.469	12.512
Media	928	936	943	950	958
Onderzoek en wetenschappen	16.074	16.543	16.600	16.717	16.848
Nominaal en onvoorzien	21.995	22.609	22.653	22.498	22.712
Bestuursdepartement	2.769	3.012	2.904	2.893	2.866
Inspecties	1.065	1.166	1.134	1.124	1.124
Adviesraden	141	141	139	138	138
Uitvoeringsorganisaties onderwijs	3.237	3.399	3.355	3.327	3.327
Uitvoeringsorganisaties cultuur	966	1.062	1.030	1.019	1.019
Uitvoeringsorganisaties wetenschappen	53	59	57	56	56
Totaal	598.685	635.830	638.365	644.549	652.459

Prijsbijstelling

Op dit artikelonderdeel is de ontvangen prijsbijstelling 2003 geboekt. Het betreft 40% van de tranche 2003. Het betreft een bedrag van € 56,6 miljoen, oplopend tot € 57,0 miljoen in 2007. De overige 60% is ingehouden.

De (juridisch verplichte) prijsbijstelling tranche 2003 betreft een bedrag van € 42,3 miljoen in 2003 oplopend tot € 42,9 miljoen in 2007. Dit bedrag wordt uitgedeeld in de 2^e suppletore begroting 2003 en de ontwerpbegroting 2004. Om technische redenen was dit in deze 1^e suppletore begroting nog niet mogelijk. Utdeling over de artikelen zal als volgt plaatsvinden:

Toerekening prijsbijstelling 2003 (x € 1.000)	2003	2004	2005	2006	2007
Basisonderwijs	576	578	581	583	585
Expertisecentra	50	51	52	53	54
Voortgezet onderwijs	316	316	317	318	320
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	587	651	678	706	736
Internationaal onderwijsbeleid	13	13	13	13	13
Studiefinanciering	8.911	9.006	9.222	9.462	9.781
Cultuur	897	897	897	897	897
Media	27.161	26.009	26.241	26.488	26.692
Onderzoek en wetenschappen	2.071	2.073	2.073	2.073	2.075
Bestuursdepartement	1.182	1.182	1.182	1.182	1.182
Inspecties	92	92	92	92	92
Adviesraden	10	10	10	10	10
Uitvoeringsorganisaties onderwijs	77	77	77	77	77
Uitvoeringsorganisaties cultuur	361	361	361	361	361
Totaal	42.304	41.316	41.796	42.295	42.875

Het restant zal worden gebruikt om het tekort op de doorwerking van de prijsbijstelling tranche 2002 te beperken.

Nader te verdelen

De mutatie wordt merendeels verklaard door de volgende onderdelen:

- Saldo van mee- en tegenvallers: dit saldo in 2003 van € 18,7 miljoen wordt grotendeels veroorzaakt door een structurele tegenvaller bij primair onderwijs (zie toelichting artikelen 1 en 2) in de gemiddelde personeelkosten en in de formatie van € 29,8 miljoen. Daarnaast is er nog een eenmalige tegenvaller in 2003 bij het bestuursdepartement (zie toelichting beleidsartikel 18) van € 10,0 miljoen voor de afkoop van de Rijksgebouwendienst. Tenslotte is in het kader van de eindejaarssystematiek € 70,7 miljoen aan de begroting 2003 toegevoegd, waarvan € 54,0 miljoen aan dit artikelonderdeel is toegevoegd.
- Taakstelling incidentele loonontwikkeling (ILO) 2003: De tranche 2003 van de incidentele loonontwikkeling wordt niet uitgekeerd. Voor OCenW betekent dit een ombuiging van € 78,3 miljoen in 2003 oplopend tot € 81,5 miljoen in 2007. De ombuiging wordt als volgens onderstaande tabel verdeeld. De ombuiging is overigens nog niet in de artikelstanden verwerkt.

Toerekening taakstelling ILO 2003 (x € 1.000)	2003	2004	2005	2006	2007
Basisonderwijs	-27.047	-26.954	-26.846	-27.045	-27.379
Expertisecentra	-3.403	-3.506	-3.590	-3.665	-3.769
Voortgezet onderwijs	-21.327	-21.804	-22.007	-22.341	-22.683
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	-9.584	-9.924	-9.983	-10.036	-10.115
Hoger beroepsonderwijs	-6.150	-6.204	-6.213	-6.260	-6.256
Wetenschappelijk onderwijs	-9.077	-9.078	-9.183	-9.283	-9.454
Onderwijspersoneel	-176	-169	-169	-169	-171
Onderzoek en wetenschappen	-1.548	-1.574	-1.588	-1.602	-1.642
Totaal	-78.311	-79.213	-79.579	-80.401	-81.469

- Taakstelling inhuur externen: In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is een taakstelling opgenomen op de inhuur van externen door departementen. Het aandeel van OCenW bedraagt € 1,3 miljoen voor 2003. Dit is als ombuiging in de begroting 2003 opgenomen. De ombuiging wordt als volgens onderstaande

tabel verdeeld. De ombuiging is overigens nog niet in de artikelstanden verwerkt.

Toerekening taakstelling inhuur externen 2003 (x € 1.000)	2003
Bestuursdepartement	-457
Inspectie Onderwijs	-133
Inspectie Cultuurbezit	-7
Centrale Financiën Instellingen	-560
Rijksdienst voor de Monumentenzorg	-21
Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek	-56
Instituut Collectie Nederland	-28
Rijksarchiefdienst	-46
Totaal taakstelling inhuur externen 2003	-1.308

- Taakstelling subsidies: In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is eveneens een taakstelling opgenomen op de subsidies die de departementen verstrekken. Het betreft een aanvulling op de subsidietaakstelling van het kabinet Balkenende I. Het OCenW-aandeel bedraagt € 2,3 miljoen.

Asielzoekers

Niet van toepassing.

Ontvangsten

In het Hoofdlijnenakkoord 2003-2007 is een taakstelling opgenomen op de niet belastingontvangsten. Het aandeel van OCenW bedraagt € 18,6 miljoen voor 2003. Dit bedrag is in de ontvangsten van dit artikel verwerkt. De doorvertaling naar de artikelen vindt later plaats.

Daarnaast is op de ontvangsten de structurele doorwerking voor de prijsbijstelling 2002 van het FES (Fonds Economische Structuurversterking) verwerkt. Het betreft een bedrag van € 3,0 miljoen. De verdeling van de FES-prijsbijstelling 2002 naar de verschillende beleidsterreinen is in de onderstaande tabel opgenomen.

Uitdeling FES-prijsbijstelling 2002 (x € 1.000)	2003	2004	2005	2006	2007
Technocentra	-136	-136	-136	-136	-136
Informatie- en communicatietechnologie	-1.406	-1.406	-1.406	-1.406	-1.406
Onderzoek en wetenschappen	-1.454	-1.454	-1.454	-1.454	-1.454
Afrondingsverschil		-2	-1	-1	
Totaal	-2.996	-2.998	-2.997	-2.997	-2.996

2.18. Bestuursdepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 18 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amendement.	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppletore begroting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	157.164	-1.500	18.571	174.235	1.667	1.509	1.509	1.600
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	157.164	-1.500	18.571	174.235	1.667	1.509	1.509	1.600
Ontvangsten	567	0	0	567	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Voor het bestuursdepartement is sprake van een stijging van de uitgaven en de verplichtingen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2003 van € 6,9 miljoen. De ontvangsten zijn t.o.v. de ontwerpbegroting 2003 gelijk gebleven. De belangrijkste mutaties zijn hieronder toegelicht.

Projectdirectie Rekenschap

Vorig jaar is de projectdirectie Rekenschap ingesteld. Voor de apparaatskosten is nu een voorlopige voorziening getroffen. Daarbij gaat het om een bedrag van € 0,6 miljoen.

Verhuizing naar de Hoftoren

De vertraging van de verhuizing van het kerndepartement naar de Hoftoren in Den Haag is aanleiding voor een kasschuif van 2002 naar 2003 van € 3,5 miljoen. Deze is met name bedoeld voor de voorziene uitvoering van het inbouw pakket. Daarnaast is er een eenmalige tegenvaller van € 10,0 miljoen voor de afkoop van de Rijksgebouwendienst ten behoeve van het gebouw van het kerndepartement in Zoetermeer.

Eindejaarsmarge directies

In 2002 is op dit artikel een overschot gerealiseerd van € 2,8 miljoen. Besloten is om dit overschot over te hevelen naar 2003 en te gebruiken voor onder meer de eindejaarsmarge van directies en sociaal flankerend beleid in het kader van de taakstelling met kwaliteit voor de periode 2003-2006.

2.19. Inspecties

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 19 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	46.344	0	818	47.162	818	669	669	669
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	46.344	0	818	47.162	818	669	669	669
Onderwijsinspectie	45.593	0	137	45.730	137	-12	-12	-12
Inspectie Cultuurbezit	751	0	681	1.432	681	681	681	681
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

2.20. Adviesraden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 20 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	7.161	0	27	7.188	27	27	27	27
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	7.161	0	27	7.188	27	27	27	27
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

2.21. Uitvoeringsorganisaties onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 21 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	173.122	0	6.059	179.181	4.520	4.074	3.261	3.261
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	173.122	0	6.059	179.181	4.520	4.074	3.261	3.261
CFI	42.053	0	-40	42.013	-40	-40	-40	-40
IB-Groep	99.171	0	6.099	105.270	4.560	4.114	3.301	3.301
Overige organisaties	25.311	0	0	0	0	0	0	0
Onverdeeld	6.587	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	408	0	0	408	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Het artikelonderdeel IB-Groep is verhoogd met € 1,6 miljoen voor de uitvoeringskosten van (staats)examens op het terrein van het voortgezet en het beroepsonderwijs. Van het ministerie van Financiën is € 3,2 miljoen ontvangen voor de door de IBG te betalen huur en € 0,9 miljoen voor de uitvoeringskosten die veroorzaakt worden door de wijzigingen in de inkomstenbelasting.

2.22. Uitvoeringsorganisaties cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 22 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	68.627	0	1.139	69.766	774	774	774	774
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0

Uitgaven	68.627	0	1.139	69.766	774	774	774	774
Cultuurinstellingen	33.273	0	1.263	34.536	898	898	898	898
Rijksarchiefdienst	35.354	0	-124	35.230	-124	-124	-124	-124
Ontvangsten	244	0	0	244	0	0	0	0

Toelichting "Budgettaire gevolgen van beleid"

Een mutatie van € 0,1 miljoen betreft een bijdrage in de reorganisatiekosten van het Instituut Collectie Nederland. Voor het overige betreft het technische mutaties.

2.23. Uitvoeringsorganisaties wetenschappen

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 23 (bedragen x € 1.000)

	Stand Ontwerp begroting 2003	Mutaties Nota van wijziging en amen- dement.	Mutaties 1 ^e sup- pletore begroting 2003	Stand 1 ^e suppleto- re begro- ting 2003	Mutaties 2004 (t+1)	Mutaties 2005 (t+2)	Mutaties 2006 (t+3)	Mutaties 2007 (t+4)
Verplichtingen	2.365	0	0	2.365	0	0	0	0
Waarvan garantieverplichting	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	2.365	0	0	2.365	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0